

Dietist inom VO Psykiatri, SÄS

Förändringar sedan föregående version

Sid 2 Bakgrund och syfte: Tillägg av diagnoserna ADHD, ADD och autism.

Sid 2 Förutsättningar: Tillägg att dietist gör suicidriskbedömningar.

Sid 4 Uppdrag/kontakt: Tillägg Ätstörning av lägre svårighetsgrad.

Sammanfattning

Förutsättningar för användande av dietist inom vuxenpsykiatrisk vård.

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version	1
Sammanfattning	1
Bakgrund och syfte	2
Förutsättningar.....	2
Utförande.....	2
Sjukdomsförebyggande åtgärder i psykiatrisk vård.....	2
Heldygnsvård	3
Dietistens huvuduppgifter	3
Uppdrag/kontakt med dietist.....	3
Länkförteckning	4

Bakgrund och syfte

Ohälsosamma matvanor ger en kraftigt förhöjd risk för sjukdom, sänkt livskvalitet och förkortat liv. Enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer bör sjukvården erbjuda kvalificerad rådgivning och insatser för att främja fysisk aktivitet och hälsosamma kostvanor till personer med psykiatrisk diagnos där detta behövs.

Primärvården ska kunna screena och diagnostisera misstänkta problem med kosthållning, samt ge stöd och eventuellt lågintensiv behandling, för att normalisera ätandet med stöd av en dietist. Vuxna patienter i psykiatrin kan hänvisas till primärvården för kroppslig undersökning och kontroller.

Personer med specialistpsykiatrisk diagnos (recidiverande depression, bipolär sjukdom, psykossjukdom, ADHD, ADD, autism m m) löper höjd risk att drabbas av livsstilsrelaterade sjukdomar och behandlas ofta med läkemedel som bidrar till ökad aptit och därmed viktökning.

Om diagnosen också bidrar till kognitiva svårigheter kan det leda till problem att ta till sig information och fullfölja beteendepåverkande insatser.

Förutsättningar

Dietisten ska arbeta enligt Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder, nationella vård- och insatsprogram (VIP) samt regionala medicinska riktlinjer (RMR) som berör det specifika området.

Dietisten arbetar med att förbättra patientens levnadsvanor med fokus på kost och bidrar till att minimera metabola riskfaktorer för patienter i specialistpsykiatrin.

Dietisten gör suicidriskbedömningar på alla patienter.

Utförande

Sjukdomsförebyggande åtgärder i psykiatrisk vård

All personal i sjukvården har ansvar för att uppmärksamma, minimera och förebygga livsstilsrelaterade sjukdomar och för att kunna ge enkla kostråd innan kontakt tas med dietist. Du hittar en bra information på SÄS interna webbsida under Medicinska områden/nutrition.

Heldygnsvård

Under inneliggande vård på sjukhus är undernäring den vanligaste diagnosen som dietister jobbar med. Aptiten och förmågan att ta upp näring kan försämrans av bland annat sjukdom, ålderdom eller biverkningar från mediciner och behandlingar. Det är viktigt att personalen är extra observanta på äldre patienter samt de med metabola riskfaktorer.

Kostcontroller, TUF-ombud och kostombud som finns på varje vårdavdelning är förstahandskontakt för personal i frågor som berör kost, nutrition och patientmåltider.

Ett mindre antal patienter med allvarlig ätstörning vårdas i psykiatrisk heldygnsvård. Dessa har ofta inkommit akut och remitteras i allmänhet vidare till specialiserad ätstörningsvård inom VO Psykiatri. För patienter som vårdas inneliggande och behöver nutritionsbehandling ska, som tidigare, kontakt tas med dietist på ätstörningsmottagning eller centralt på SÄS.

Dietistens huvuduppgifter

Dietisten arbetar med kvalificerad rådgivning, nutritionsbedömning och individanpassad behandling som kräver särskild kosthållning.

Arbetet kan utföras individuellt och/eller i grupp. Vid behov kan dietist samverka med vårdgrannar, olika myndigheter och närvara på SIP-möten.

Dietisten har ansvar för utveckling av nutritionsprocessen och däri ingår t ex föreläsningar, och konsultation till övrig personal, samt framtagande av informationsmaterial och uppdatering av information om kost i SharePoint och samverkan med övriga dietister på SÄS och i primärvården vid behov.

Dietisten arbetar med patienter från våra kärngrupper inom hela vuxenpsykiatrin. Öppenvården kontaktar dietist för konsultation och för uppdrag i olika patientärenden. Patientbesöket sker hos dietisten i Borås alternativt digitalt.

Uppdrag/kontakt med dietist

För att patient från öppenvården ska få kontakt med dietist ska ett uppdrag formuleras. Dietisten prioriterar främst patienter med recidiverande depression, bipolär diagnos samt psykossjukdomar.

Vid följande tillstånd kan kontakt tas med dietist inom vuxenpsykiatri:

- Vid fetma – Aktuellt bukomfång och BMI >30.
- Vid tex typ 2-diabetes och kardiovaskulär sjukdom.
- Vid undervikt eller dåligt näringsintag. Vid förskrivning av näringsdryck.
- Ätstörning av lägre svårighetsgrad

Följande uppdragsinnehåll ska medfölja och beskrivas:

- Patientbakgrund, diagnos, tidigare insatser, patientens motivationsnivå.
- Resultat av senaste hälsosamtal och sammanställning – se index. Efter hälsosamtal med ett kostindex på 0-4 poäng= Betydande ohälsosamma matvanor.
- Aktuellt bukomfång och BMI samt andra prover som kan vara av värde tex HbA1c och blodfetter.
- Kontaktuppgifter till aktuell öppenvårdsmottagning, namn och telefon till fast vårdkontakt och ansvarig läkare.

Länkförteckning

Nationella vård- och insatsprogram

- [Depression och ångestsyndrom – regelbunden somatisk hälsokontroll](#)
- [Schizofreni och liknande tillstånd – främja hälsosamma levnadsvanor](#)
- [Schizofreni och liknande tillstånd – fysisk hälsokontroll](#)

Regionala medicinska riktlinjer – RMR

- [Ansvarsfördelning dietist i primärvård och specialistvård](#)
- [Årligt hälsosamtal och somatisk kontroll av patienter med långvarig psykisk sjukdom](#)
- [Ätstörning](#)

SharePoint VO Psykiatri

- [Adm registrering i Melior och Elvis - instruktion](#)

Socialstyrelsen

- [Nationella riktlinjer om ohälsosamma levnadsvanor](#)
- [Stöd för samtal om matvanor](#)
- [Webbutbildning - Samtal och råd om bra matvanor](#)

SÄS interna webb

- [Måltidsguiden – information för vårdpersonal om patientmåltider](#)
- [Nutrition - Södra Älvsborgs Sjukhus](#)
- [Undernäring – förebygga och behandla hos vuxna i slutenvården, SÄS](#)

Vårdgivarwebben

- [Beslutstöd Övervikt och obesitas](#)
- [Levnadsvanor](#)
- [Primärvårdens dietistenhet](#)

Vårdhandboken

- [Nutrition - Behandling/vårdplan](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Psykiatri

Innehållsansvar: Christine Tengblad, (kicte), Dietist

Granskad av: Ana Dinca, (anadi1), Överläkare

Godkänd av: Ulrika Juntorp, (ulrju3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9639-967991447-39

Version: 3.0

Giltig från: 2026-02-09

Giltig till: 2028-02-04